МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки та бізнесу

д. держ. упр., доц._____Ганна ОРТІНА

«_3_» _____вересня_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОНСОЛІДАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності ***071 – «Облік і оподаткування»***

на основі ОС "Бакалавр"

факультет економіки та бізнесу

2020 – 2021 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Консолідація фінансової звітності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (на основі ОС «Бакалавр»). – Мелітополь, ТДАТУ – 11 с.

Розробник: д.е.н., доцент Олег СОКІЛ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Облік і оподаткування»
Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року
Завідувач кафедри «Облік і оподаткування»
д.е.н, доцент _____ Олег СОКІЛ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
Протокол № 1 від «23» вересня 2020 року
Голова, доц. _____ Анна КОСТЯКОВА

©ТДАТУ, 2020 рік

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, ступінь освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів 4</td><td>Галузь знань
<u>07 «управління і адміністрування»</u>
(шифр і назва)</td><td colspan="2">ВИБІРКОВА
(Професійна варіативна)</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 180 годин</td><td rowspan="2">Спеціальність
<u>071 «Облік і оподаткування»</u></td><td>Курс</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів - 2</td><td>М 2</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Тижневе навантаження:
аудиторних занять - 6 год.
самостійна робота студента – 10,4 год.</td><td rowspan="7">Ступінь вищої освіти:
<u>«Магістр»</u></td><td>Вид занять</td><td>Кількість годин</td></tr>
<tr><td>Лекції</td><td>44 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні заняття</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Практичні заняття</td><td>22 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські заняття</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td><td>114 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
диференційований залік</td></tr>
</table>

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ринкові перетворення в Україні, процеси приватизації й реструктуризації великих підприємств, а також галузевих комплексів привели до утворення холдингових структур, об'єднань підприємств, до складу яких входять материнське та його дочірні підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок для узагальнення обліку та формування звітності об'єднань підприємств у вигляді консолідованої фінансової звітності на основі вимог та принципів нормативних документів з організації та методики обліку, МСФЗ, НП(С)БО, аналізу показників консолідованих фінансових звітів.

Курс «Консолідація фінансової звітності» належить до циклу профільних дисциплін для всіх економічних спеціальностей. Вивчення курсу «Консолідація фінансової звітності» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Організація обліку», «Економічний аналіз», «Аудит» та ін.

Також курс «Консолідація фінансової звітності» потребує цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Консолідація фінансової звітності» є надання студентам у відповідності з робочою програмою основних питань організації та методології формування консолідованої фінансової звітності суб'єктів господарювання і можливість їх використання в практичній фаховій діяльності, а також формування у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу; систематизація наявних теоретичних матеріалів, узагальнення нормативно-розпорядчих документів з організації та методики консолідації фінансової звітності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Консолідація фінансової звітності» є вивчення методів і організації ведення консолідованого обліку, формування та аналіз консолідованої звітності з використанням форм звітності, міжнародних національних стандартів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: структуру і зміст курсу; зв'язки з іншими дисциплінами; основні питання методології обліку та звітності; організаційне та правове забезпечення бухгалтерського обліку, звітності; принципи підготовки та надання консолідованої фінансової звітності, її склад і процедури формування.

вміти: використовувати отримані теоретичні знання для рішення практичних завдань; формувати консолідовану фінансову звітність підприємств; проводити аналіз показників консолідованих фінансових звітів.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ

З метою кращого засвоєння матеріалу дисципліни студенти повинні спочатку опанувати знаннями та навичками в галузі бухгалтерського обліку –

знання яких дозволить студентам усвідомити і виявити взаємозв'язок між фінансовими показниками діяльності підприємства.

Необхідні знання студенти отримують під час лекційних занять і виконання практичних завдань.

Необхідним елементом успішного засвоєння дисципліни є самостійна робота студентів під керівництвом викладачів, а також самостійна робота з економічною літературою, законодавчими і нормативними актами з питань формування консолідованої звітності, Міжнародних стандартів фінансової звітності, Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, Національних стандартів бухгалтерського обліку, спеціальною інформаційно-аналітичною та методичною літературою.

З метою активізації та інтенсифікації роботи студентів при вивченні навчальної дисципліни «Консолідація фінансової звітності» аналізуються методи формування консолідації фінансової звітності, здійснюється тестовий контроль теоретичних знань студентів.

Після вивчення навчальної дисципліни студенти повинні опанувати наступні професійні компетентності (табл. 1).

Таблиця 1. - Компетентності, які набувають студенти при вивчені дисципліни

Вид компетенції (за ОКХ та ОПП)	Зміст компетенції	Теми дисципліни, що формують компетентність
Спеціалізовано - професійні (КСП)	Усвідомлення вимог та особливостей ведення та організації консолідованої фінансової звітності	Тема 1. Сутність і види об'єднання підприємств і консолідації звітності
	Здатність володіння методами консолідації фінансових звітів	Тема 2 Методи консолідації фінансових звітів
	Здатність володіння господарських операцій обліку інвестицій в дочірніх підприємствах	Тема 3 Облік інвестицій в дочірніх підприємствах
	Здатність складання консолідованої фінансової звітності	Тема 4 Особливості обліку внутрішньогрупових операцій
	Усвідомлення консолідації в іноземній валюті. Здатність володіння методами, використовувати методи збору інформації	Тема 5 Консолідація фінансових звітів в іноземній валюті
	Здатність здійснювати складання консолідованої звітності, використовувати методи аналізу й оцінки	Тема 6 Аналіз показників консолідованої фінансової звітності
	Усвідомлення нормативно-правовий бази щодо консолідації фінансової звітності	Тема 7 Економічні і правові основи консолідації фінансової звітності
	Здатність володіння методами консолідації звітності за міжнародними стандартами	Тема 8 Консолідація фінансових звітів за МСФЗ

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль ***1 «Теоретичні основи консолідації фінансових звітів»***

Тема 1. Сутність і види об'єднання підприємств і консолідації звітності

Об'єднання як форма реорганізації підприємств. Види об'єднання підприємств. Злиття, придбання та об'єднання за П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств». Принципи організаціє обліку групи підприємств. Звітність групи підприємств. Типи консолідації показників фінансової звітності

Тема 2. Методи консолідації фінансових звітів

Загальна характеристика методів консолідації показників звітності. Методи консолідації та їх залежність від ступеня пов'язаності сторін. Консолідація фінансових результатів. Пропорційна консолідація. Консолідація за методом участі в капіталі без виокремлення і виокремленням неконтрольованої частки. Повна консолідація

Тема 3. Облік інвестицій в дочірніх підприємствах

Організаційні питання створення дочірніх підприємств. Облік інвестицій материнської компанії в дочірні підприємства. Формування капіталу дочірнього підприємства. Облік взаємовідносин між дочірнім підприємством і материнською компанією. Зведений облік та звітність учасників групи. Передумови формування консолідованої звітності материнської компанії та дочірніх підприємств Поняття гудвілу та амортизація гудвілу.

Тема 4. Особливості обліку внутрішньогрупових операцій

Техніка обліку внутрішньо групових операцій. Внутрішньо-групові дивіденди, оголошені і сплачені після придбання. Дивіденди оголошені і сплачені у звітному періоді. Питання, що виникають до консолідації: застосування погодженої справедливої вартості; виключення внутрішньо-групових залишків; запропонованих дивідендів. Консолідація балансу після придбання та регулюючі записи

Змістовий модуль 2. «Практичні аспекти формування консолідованої фінансової звітності»

Тема 5. Методика складання консолідованого балансу (Звіту профінансовий стан)

Призначення, загальна характеристика та структура консолідованого балансу. Інформаційні джерела для складання консолідованого балансу. Процедури консолідації активів, власного капіталу та зобов'язань у Балансі (Звіт про фінансовий стан) материнського підприємства та його дочірніх підприємств. Особливості консолідації статей консолідованого балансу (Звіт про фінансовий стан), пов'язаних із внутрішньо груповими розрахунками та операціями. Використання показників консолідованого балансу (Звіт профінансовий стан) для аналізу та управління.

Тема 6. Методика складання консолідованого звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Призначення, зміст і структура консолідованого звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Інформаційні джерела для складання консолідованого звіту про фінансові результати. Методика і послідовність

формування показників консолідованого звіту про фінансові результати. Процедури консолідації статей Звіту про фінансові результати. Використання показників консолідованого звіту про фінансові результати.

Тема 7. Економічні і правові основи консолідації фінансової звітності

Аналіз законодавства ЄС із питань консолідації фінансової звітності. Типи господарських товариств країн світу, фінансові звіти, яких включаються до консолідації. Умови звільнення від складання консолідованої звітності, визначені Директивою ЄЕС. Нормативно-законодавча база, діюча в Україні, щодо консолідації фінансових звітів. Організаційно-правові форми об'єднання підприємств в Україні

Тема 8 Консолідація фінансових звітів за МСФЗ

Економічна сутність та основні засади консолідованої фінансової Міжнародні підходи до консолідації фінансової звітності. Економічні та правові основи консолідації фінансової звітності в Україні. Загальні підходи до організації обліку та формування консолідованих звітів.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	пр	СРС	
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи консолідації фінансових звітів»							
1	Лекція 1	Сутність і види об'єднання підприємств і консолідації звітності	4				
	Практична робота 1	Сутність і види об'єднання підприємств і консолідації звітності			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	2
2	Лекція 2	Методи консолідації фінансових звітів	4				
	Практична робота 2	Методи консолідації фінансових звітів			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	2
3	Лекція 3	Облік інвестицій в дочірніх підприємствах	4				
	Практична робота 3	Облік інвестицій в дочірніх підприємствах			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	2
4	Лекція 4	Облік інвестицій в дочірніх підприємствах	4				
	Практична робота 4	Облік інвестицій в дочірніх підприємствах			2		
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	
5	Лекція 5	Особливості обліку внутрішньогрупових операцій	4				

	Практична робота 5	Особливості обліку внутрішньогрупових операцій			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	2
6	Лекція 6	Особливості обліку внутрішньогрупових операцій	4				
	Практична робота 6	Особливості обліку внутрішньогрупових операцій			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	2
7-8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК І				9	
	ПМК І	Підсумковий контроль за змістовий модуль І					10
Всього за змістовий модуль 1 – 93 год			**24**		**12**	**57**	**50**
Змістовний модуль 2. «Практичні аспекти формування консолідованої фінансової звітності»							
9	Лекція 6	Методика складання консолідованого балансу (Звіту профінансовий стан)	4				
	Практична робота 6	Методика складання консолідованого балансу (Звіту профінансовий стан)			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
10	Лекція 7	Методика складання консолідованого балансу (Звіту профінансовий стан)	4				
	Практична робота 7	Методика складання консолідованого балансу (Звіту профінансовий стан)			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
11	Лекція 8	Методика складання консолідованого звіту про фінансові результати	4				
	Практична робота 8	Методика складання консолідованого звіту про фінансові результати			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
12	Лекція 9	Економічні і правові основи консолідації фінансової звітності	4				
	Практична робота 9	Економічні і правові основи консолідації фінансової звітності			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
13	Лекція 10	Консолідація фінансових звітів за МСФЗ	4				

	Практична робота 10	Консолідація фінансових звітів за МСФЗ			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
14-15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				7	
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовий модуль II					10
Всього за змістовний модуль 2 – 87 год.			**20**		**10**	**57**	**50**
Всього з навчальної дисципліни – 180 год.							**100**

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Теоретичні основи консолідації фінансових звітів»

1. Сутність і види об'єднання підприємств
2. Материнське і дочірні підприємства
3. Теоретичні засади консолідації фінансової звітності
4. Економічна сутність консолідованої фінансової звітності
5. Відображення об'єднання підприємств у фінансовій звітності.
6. Чинники, що зумовлюють необхідність складання консолідованої фінансової звітності.
7. Облік операцій материнського та його дочірніх підприємств
8. Умови визнання компанії дочірною
9. Облік інвестицій у дочірні підприємства
10. Метод обліку придбання підприємств
11. Метод обєднання інтересів
12. Облік частки меншості
13. Особливості обліку внутрішньогрупових операцій
14. Пропорційний метод консолідації.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. «Практичні аспекти формування консолідованої фінансової звітності»

15. Економіко-правові основи консолідації фінансових звітів
16. Міжнародні підходи до консолідації фінансової звітності
17. Директиви Європейського Співтовариства про консолідовану фінансову звітність
18. Економічні та правові основи зведеної фінансової звітності в Україні
19. Консолідація фінансових звітів за МСФЗ
20. Консолідація фінансових звітів в іноземній валюті
21. Оцінювання вартості та аналіз діяльності материнського та його дочірніх підприємств на основі консолідованої фінансової звітності
22. Методи фінансового аналізу консолідованої фінансової звітності
23. Аудит консолідованої та зведеної звітності.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 №436
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 16.08.1999р.
3. Національні положення (стандарт) БО 2 «Консолідована фінансова звітність»: Затв. Наказом Міністерства Фінансів України від 20.06.2014 № 766.
4. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність» від 01 січня 2013 року [Електронний ресурс].
5. Про аудиторську діяльність: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 22.04.93 р. з наступними змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - №23.

ДОПОМІЖНА

1. Коршикова Р. Консолідована фінансова звітність: призначення та методика складання / Р. Коршикова. // Бухгалтерський облік і аудит. – № 7.- 2000

2. Костюченко В.М. Консолідована фінансова звітність: міжнародний досвід та практика України / В.М. Костюченко. / Навчально-практичний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 528 с.

3. Герасименко О.С. Консолідована фінансова звітність / О.С. Герасименко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №4(59).

4. Откаленко О.М. Консолідована фінансова звітність: особливості складання і подання згідно національних і міжнародних стандартів. / О.М. Откаленко, О.В. Станіслав. [Електронний ресурс]. Режим доступу:// http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=72460

5. Костюченко В.М. Консолідація фінансових звітів як основа аналізу діяльності групи підприємств / В. М. Костюченко. // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 191: В 4т. Том IV – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2004.

6. Левицька С.О. Звітність підприємств: Навч. Посібник / С.О. Левицька. – Рівне: НУВГП, 2008. – 178с.

7. Лучко М. Р. Консолідована фінансова звітність: теоретична концептуалізація побудови : [монографія] / М.Р. Лучко. – К. : Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, 2007. – 263 с.

8. Мальська, М. П. Корпоративне управління: теорія та практика [Текст] : підручник / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 360 с.

9. Мальська, М. П. Корпоративне управління: теорія та практика [Электронный ресурс] : підручник / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько. - Електрон. текстові дані. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 1 файл; 360 с.

10. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : підручник / за ред. Ф. Ф. Бутинця. - 4-е вид., доп. і перероб. - Житомир : Рута, 2002. - 688 с.

11. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : конспект лекцій / за ред. Ф. Ф. Бутинця. - Житомир : Рута, 2001. - 288 с

12. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : практикум / за ред. Ф. Ф. Бутинця, Л. В. Чижевської. - Житомир : Рута, 2001. - 514 с

13. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : практикум / за ред. Ф. Ф. Бутинця, Л. В. Чижевської. - Житомир : Рута, 2001. - 514 с.

14. Ігнатьєва, І. А. Корпоративне управління [Электронный ресурс] : підручник : затверджено МОН України / І. А. Ігнатьєва, І. А. Гарафонова. - Електрон. текстові дані. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 1 файл ; 600 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сайт міністерства фінансів www.minfin.gov.ua/

2. Сайт Державного комітету статистики України www.ukrstat